

ЛЕКЦІЯ № 6. ЕТАПИ ВИВЧЕННЯ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ В ШКОЛІ

**...ТРУДНОЩІ НЕ В ПИТАННІ, ЩО
ТРЕБА ЗРОБИТИ,**

**А ЯК ЗРОБИТИ. А ЦЕ ПИТАННЯ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНІКИ.**

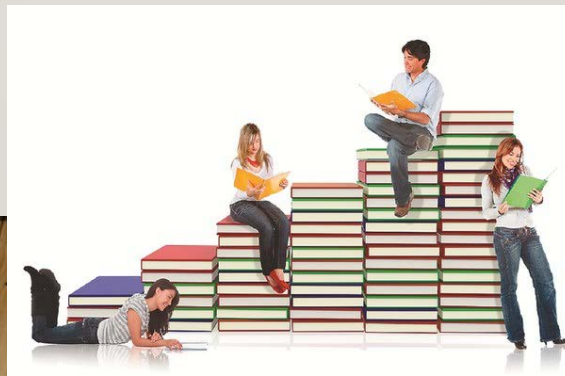
А.С. МАКАРЕНКО

Ісаєва О.О.,

доктор пед. наук, проф.,
зав. каф. НПУ ім. М.П. Драгоманова

План

- 1. Підготовка до сприйняття – перший етап вивчення художнього твору.
- 2. Етап сприйняття (читання) твору та його первісного осмислення.
- 3. Етап підготовки до аналізу художнього твору.
- 4. Аналіз (елементи аналізу) як етап вивчення художнього твору.
- 5. Підсумковий етап вивчення художнього твору.

Підготовка до сприйняття

Мета цього етапу — створити необхідну *атмосферу* для входження у навчальну тему, *зацікавити* учнів, *пробудити* в них бажання прочитати певний твір.

слово (або лекція) вчителя

мультимедійна презентація

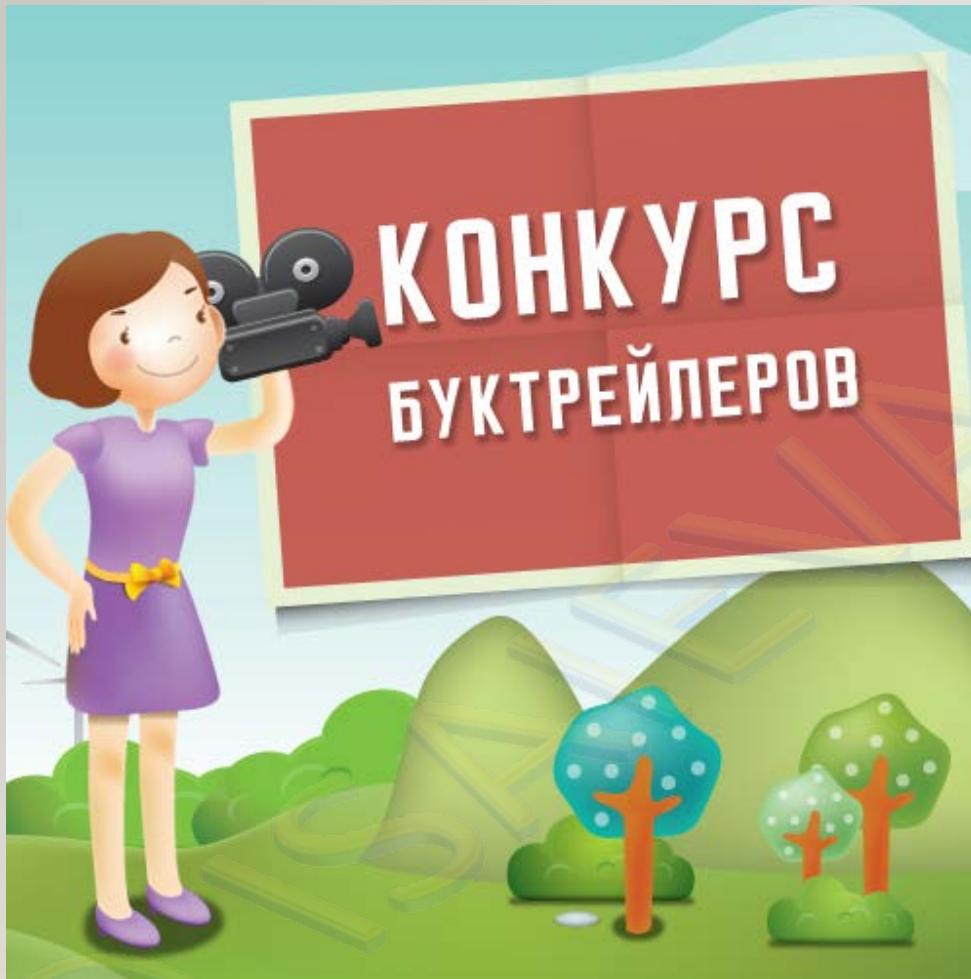
екскурсії до пам'ятних місць

виразне читання найцікавіших сторінок твору

перегляд уривків кіно- і анімаційних фільмів

перегляд буктрейлерів

БУКТРЕЙЛЕР НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ

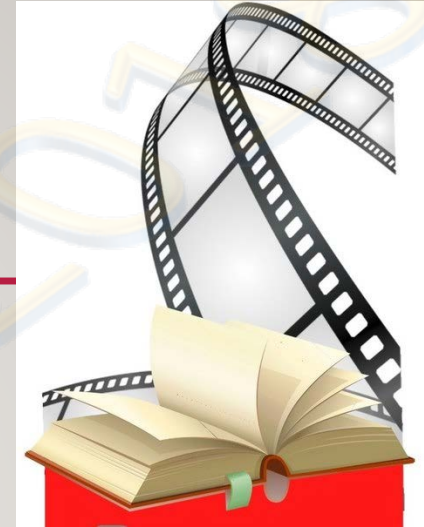
БУКТРЕЙЛЕР –
ВІДЕОРОЛИК
РЕКЛАМНОГО
ХАРАКТЕРУ ПРО
КНИЖКУ, МЕТОЮ
ЯКОГО Є
ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ
КОНКРЕТНОГО ТВОРУ

Підготовка до сприйняття

ЯК ПІДГОТУВАТИ БУКТРЕЙЛЕР

- 1. Оберіть художній твір чи книжку, що буде рекламувати ваш відеоролик.
- 2. Складіть сценарій буктрейлера.

Для цього продумайте його сюжет та композицію.

- 3. Оберіть форму, в якій ви будете складати своє відеоповідомлення про книгу (мультимедійна презентація, постановочне відео, анімація тощо).
- 4. Доберіть матеріал, який міг би розкрити найцікавіші моменти твору, зацікавити глядача у прочитанні книжки.
- 5. Змонтуйте зібраний вами матеріал у вигляді короткого (3-5 хвилин) відеоролика.

Підготовка до сприйняття

«ДУДДЛ» (ЗАСТАВКА ДЛЯ GOOGLE)

День рождения Жюль Верна

Google Search

I'm Feeling Lucky

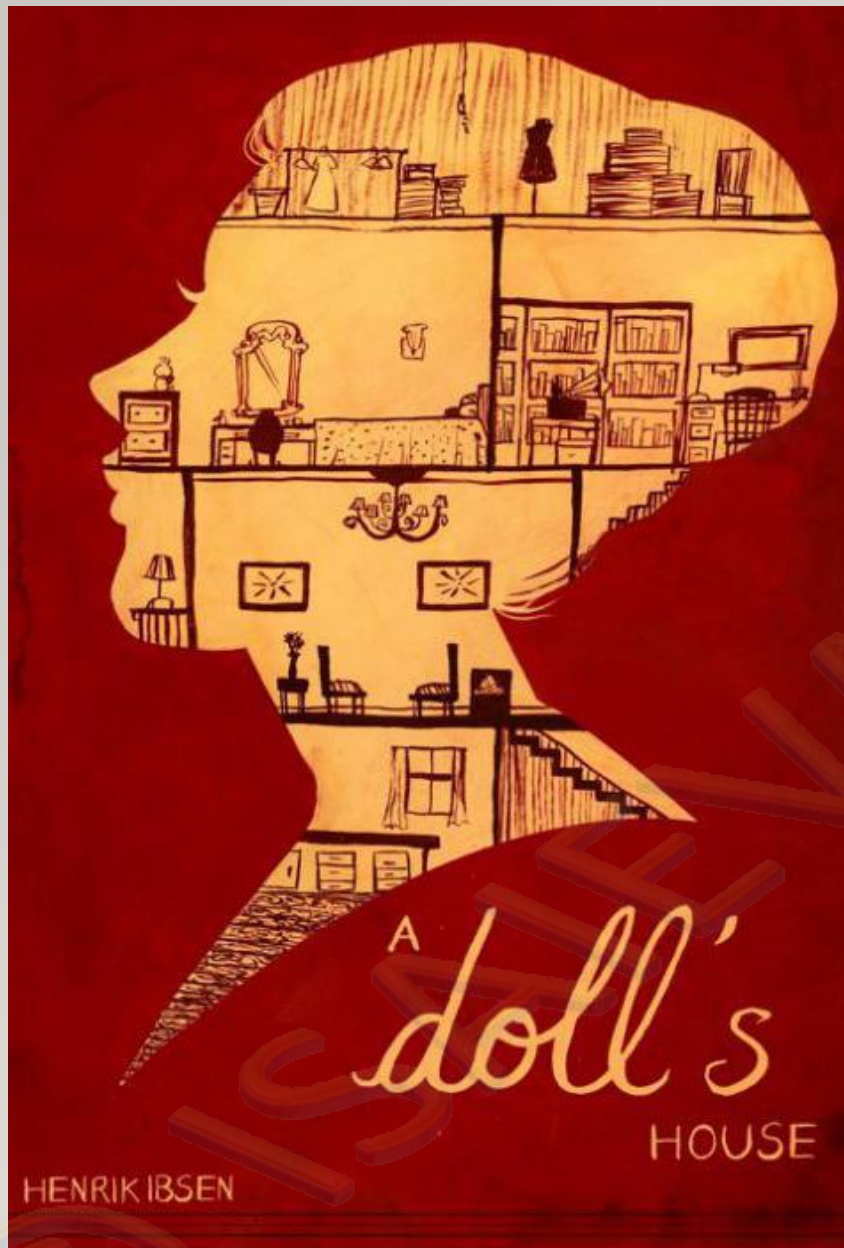
День рождения Ганса Христиана Андерсена

Google Search

I'm Feeling Lucky

Підготовка до сприйняття

Афіша – це графічне зображення, що містить інформацію про певний культурний захід.

Підготовка до сприйняття

Інфографіка

Гюстав Флобер

під час роботи над романом
"Пані Боварі"

1851-1856

Підготовка до сприйняття

Етап сприйняття художнього твору

Етап читання художнього твору

- **Мета цього етапу** – створити необхідні умови для того, щоб відбулася зустріч художнього твору і читача, щоб виникли чисельні мікро та макродіалоги.

Етап сприйняття художнього твору

Художній
твір → читач

Автор →
художній
твір →
перекладач
→ читач

Реалізується методом творчого читання та притаманними йому прийомами

Етап підготовки до аналізу художнього твору

Мета цього етапу - первісне осмислення прочитаного, виявлення перших вражень учнів та їхніх початкових оцінок художнього твору.

бесіда за
прочитаним

коментоване
читання

створення
асоціативного
ланцюжка та
кущів

словникова
робота

проведення
літературної
вікторини

Завдання учителя: з'ясувати, наскільки сприйнятий був твір учнями, сподобався чи ні, що вразило/схвилювало учнів, що залишилося поза їхньої уваги.

**Серед творчих завдань, спрямованих на виявлення
читацьких рефлексій, звернемо увагу на такі:**

намалювати чи словесно описати, що ви відчули і побачили,
читаючи цей твір;

виписати цитати із художнього твору, які вас збагатили або
над якими захотілося замислитися;

відповісти на запитання: «Читаючи твір, я замислився
над...»; «Мене схвилювало...»

**Етап підготовки до аналізу
художнього твору**

Етап аналізу художнього твору

Мета етапу аналізу художнього твору у школі – створення умов для інтерпретації художнього твору учнями.

- Виходячи з того, що природа художнього сприйняття літературного тексту носить **суб'єктивний характер**, аналіз твору в школі має враховувати „**читацьке право**” учнів на своє ставлення до прочитаного, а його найголовнішою метою є **“формування інтерпретаційної свідомості юного читача”**

Етап аналізу художнього твору

скласти правила життя
(кредо) персонажа

розробити сторінку
персонажа у соціальній
мережі

порівняння оригіналу і
перекладу художнього
твору

порівняння різних
варіантів перекладу

**творчі завдання етап аналізу
художнього твору**

Підсумковий етап вивчення художнього твору

Метою підсумкового етапу є робота над корекцією читацьких умінь та навичок школярів під час реінтерпретації літературного тексту.

Головними завданнями на цьому етапі є:

- перевірити рівень засвоєння учнями навчальної теми;
- допомогти школярам побачити всю глибину прочитаного художнього твору;
- сприяти зануренню у творчий процес постановки та вирішення різноманітних проблем твору, у тому числі ще й невирішених;
- відкрити перспективи для майбутнього самостійного осмислення художнього твору та його оцінки.

ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО ЕТАПУ

- **індивідуальні** (робота з картками, співбесіда, творчі роботи різного характеру);
- **в малих групах** (мозкова атака, робота в проблемній групі);
- **для всього класу** (узагальнююча бесіда, семінар-залік, конференція, прес-клуб, диспут, літературні ігри і конкурси, тестування, літературний диктант, очна та заочна екскурсія, тематична атестація);
- **для всієї паралелі** (конференція, диспут, літературні ігри і конкурси, очна та заочна екскурсія).

**Підсумковий етап вивчення
художнього твору**

➤ Виконання різноманітних творчих завдань

інсценізація учнями окремих епізодів твору

підготовка буктрейлерів, скрапбукінгу, кардмейкінгу

складання літературних вікторин, кросвордів, ребусів

написання сценаріїв на основі прочитаних творів

порівняння тексту і його інтерпретацій в інших видах мистецтва

створення ілюстрацій за прочитаним текстом, обкладинки до книги

створення рекламних проектів за прочитаним

підготовка „режисерського” коментарю до окремих мізансцен літературного тексту

розв'язання або створення кроссенсів

коментування або створення інформаційних плакатів

Підсумковий етап вивчення художнього твору

КРОССЕНС

«кроссенс»: крос (англ. cross) – перехрестя, сенс (англ. sens) – смисл, тож кроссенс – перехрестя смислів

Кроссенс (від англ. cross – перехрестя, sens – смисл) – це візуальний асоціативний ланцюжок, який складається з 9 зображень, кожен з яких пов'язаний з попереднім і наступним зображенням, що в результаті з різних сторін розкриває певне поняття, явище або факт.

був вигаданий у 2002 році педагогом, письменником і математиком **Сергієм Федіним** та філософом і художником **Володимиром Бусленком**

Пам'ятка «Як розв'язати кроссенс?»

1. З'ясуйте, що зображено на кожному із малюнків кроссенсу.
2. Установіть асоціації, які виникають у вас з кожним із зображень. Подумайте, що може об'єднувати ці різні зображення.
3. Розкрийте зв'язки між центральним зображенням кроссенсу, що міститься під номером 5 та сусідніми за схемою: **5-2; 5-8; 5-6; 5-4**. Ці зв'язки між зображеннями утворюють своєрідний візуальний хрест:

2
4 5 6
8

4. Простежте зв'язки між зображеннями по периметру кроссенсу, що є його «основою», за схемою: **1-2; 2-3; 3-6; 6-9; 9-8; 8-7; 7-4; 4-1**.

1 2 3
4 6
7 8 9

5. Зверніть увагу, що розпочинати розв'язувати кроссенс можна з будь-якого зображення і з різною послідовністю: спочатку по «хресту», а потім за його «основою» і навпаки.

КРОС
СЕНС

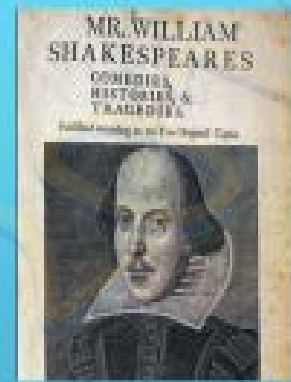
1.

2.

3.

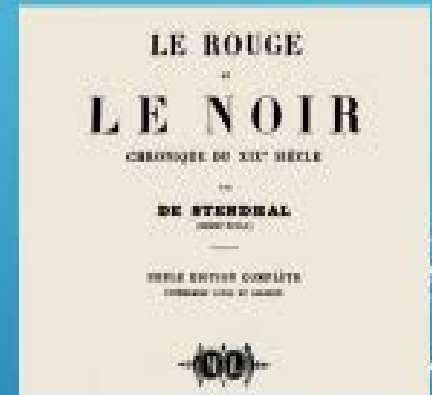
4.

5.

6.

7.

8.

9.

Пам'ятка «Як створити кроссенс?»

1. Продумайте, на яку тему ви хочете створити кроссенс.
2. Встановіть асоціації, що розкриватимуть обрану тему.
3. Доберіть взаємопов'язані між собою словесні символи і образи, які будуть створювати своєрідний «перетин смислів» у кроссенсу.
4. Запишіть обрані символи і образи, встановлюючи послідовність за типом зв'язку «по хресту» (за схемою: **5-2; 5-8; 5-6; 5-4**) і «за основою» (за схемою: **1-2; 2-3; 3-6; 6-9; 9-8; 8-7, 7-4, 4-5**).
5. Пам'ятайте, що центральний символ чи образ розміщується *під номером 5*. Він може бути пов'язаний зі змістом не тільки с сусідніми, а й, при бажанні, з усіма іншими образами/символами.
6. Замініть словесні образи і символи зображеннями, які їх ілюструють.
7. Перевірте, чи правильно розташовані зображення, наскільки легко встановлюються взаємозв'язки між ними.

Інформаційний плакат

мова йде про таке зображення, яке відображає певні словесні та візуальні образи, зв'язки між ними з метою схематації навчального матеріалу, його систематизації і запам'ятовування

Поняття «mind map» ввів англійський психолог, дослідник із проблем інтелекту, психології навчання і проблем мислення **Тоні Б'юзен (Tony Buzan)** у 1970 році. Саме поняття означало: “хороша форма для нотаток”.

АНРІ-МАРІ
БЕЙЛЬ

«Ваніна Ваніні»
«Червоне і чорне»
«Пармський
монастир»

1782-1842

ФРЕДЕРІК
СТЕНДАЛЬ

Міланець.
Жив,
писав,
кохав

ЧЕРВОНЕ

ЧОРНЕ

Соціально-психологічний роман:
конфлікт особистості і суспільства

МЕТА:
самоствердження
кар'єра, положення у
суспільстві, влада

ШЛЯХ НАГОРУ?
ВТРАТА ШЛЮЩІ?
ДУХОВНЕ ПАДІННЯ?
ТРАГЕДІЯ
ОСОБИСТОСТІ?

чорна
сутана

ЖУЛЬЄН СОРЕЛЬ

мундир
офіцера

боротьба с собою
і суспільством

ідеал
Наполеон

ДЗЕРКАЛО ЧАСУ

ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ

